

องค์ความรู้ : พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี

เจดีย์ทรงแปดเหลี่ยม

สถาปัตยกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ในสมัยสุพรรณภูมิ

เรียบเรียงโดย นางสาวเบญจพร สารพรม
ภัณฑารักษ์ชำนาญการ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี

ที่มาของเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยม

เจดีย์ทรงแปดเหลี่ยมในประเทศไทยมีต้นแบบมาจากเจดีย์ในศิลปะปาละของอินเดีย จากนั้นพัฒนาต่อมาในสมัยศรีวิชัยและล้านนา และให้อิทธิพลยังภาคกลางแถบเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดชัยนาท และสุพรรณบุรี ซึ่งมีอายุราวปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๙ – ต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๐

เจดีย์ในศิลปะปาละมีลักษณะองค์ระฆังเป็นทรงระฆัง ฐานยกเก็จ ฐานมีความสลับซับซ้อน เช่น ฐานบัวคว่ำ ท้องไม้เจาะเป็นช่อง มีส่วนสำคัญคือ เจดีย์มักมีซุ้มจรณะนำประดิษฐานพระพุทธรูปทั้งสี่ด้าน ปรางค์ทั้งที่ส่วนของเรือนธาตุหรือประดับที่องค์ระฆัง ส่วนยอดมีบัลลังก์ในผังยกเก็จจำนวนมาก ถัดขึ้นไปเป็นปล้องไฉน

เจดีย์จำลอง ศิลปะปาละ

ปัจจุบันจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

ที่มาภาพ: <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/>

[bangkoknationalmuseums/index.php/en/exhibitions/
model-present.html](http://bangkoknationalmuseums/index.php/en/exhibitions/model-present.html)

เจดีย์ทรงแปดเหลี่ยมในประเทศไทย

รัตนเจดีย์ วัดจามเทวี จังหวัดลำพูน
ศิลปะหริภุญชัย พุทธศตวรรษที่ ๑๘

ที่มาภาพ: <http://sac.or.th/databases/thaiarts/artwork/59>

เจดีย์หมายเลข ๑๓ เมืองโบราณอู่ทอง ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ ๑๔ - ๑๖

ที่มาภาพ: <http://scoasa.org/?p=3641>

ในประเทศไทยเจดีย์แบบศิลปะปาละเป็นเจดีย์ทรงปราสาทที่มีเรือนธาตุในผังแปดเหลี่ยม ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่าง ๆ มีส่วนยอดเป็นแบบเจดีย์ทรงระฆัง เช่น รัตนเจดีย์ วัดจามเทวี จังหวัดลำพูน ศิลปะหริภุญชัย พุทธศตวรรษที่ ๑๘ อีกทั้งอิทธิพลของเจดีย์แบบปาละน่าจะพบอยู่ในสมัยทวารวดีด้วยเช่นกัน เช่น เจดีย์หมายเลข ๑๓ เมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ ๑๔ - ๑๖

เจดีย์รูปแบบเอกลักษณ์ของสุพรรณภูมิ

การทำเจดีย์แปดเหลี่ยมเป็นที่นิยมในศิลปะก่อนอยุธยาหรืออุทอง และนิยมต่อมาถึงศิลปะอยุธยาตอนต้น
แบ่งเป็น ๒ แบบ คือ

เจดีย์วัดพระรูป จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มาภาพ: <http://www.suphan.biz/wadprarup.htm>

๑. เจดีย์ทรงปราสาทยอดที่มีเรือนธาตุสองชั้น (สี่เหลี่ยมและแปดเหลี่ยม) ปรากฏในเมืองสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท และสุพรรณบุรี

เจดีย์วัดอโยธยา จังหวัดอยุธยา

ที่มาภาพ: <https://lek-prapai.org/home/view.php?id=5379>

๒. เจดีย์ทรงระฆังไม่มีเรือนธาตุ ที่มีชุดรองรับองค์ระฆังแปดเหลี่ยม พัฒนาจากแบบที่ ๑ นิยมสร้างในกรุงศรีอยุธยา

ตัวอย่างเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยมในจังหวัดสุพรรณบุรี

เจดีย์วัดไก่อเตี้ย

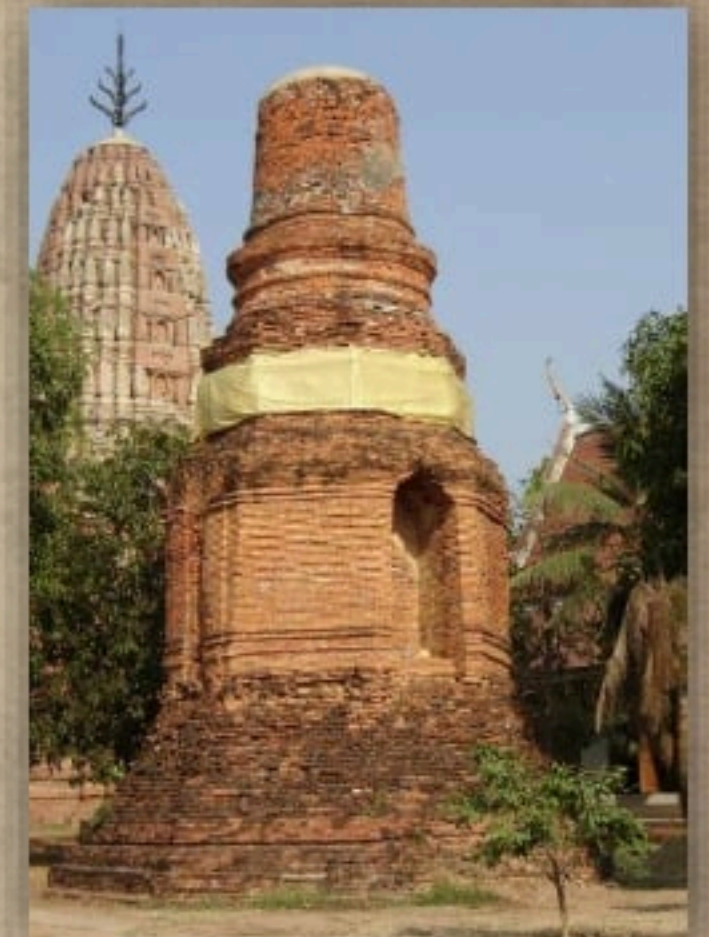
เจดีย์วัดพระอินทร์

เจดีย์วัดแร้ง

เจดีย์วัดมรกต

เจดีย์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

ที่มาภาพ: ศูนย์ศึกษาศิลปกรรมโบราณในเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร <http://scaasa.org/>

ข้อมูลอ้างอิง

ศักดิ์ชัย สายสิงห์. **เจดีย์ในประเทศไทย : รูปแบบ พัฒนาการ และพลังศรัทธา.**

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, ๒๕๖๐

ศูนย์ศึกษาศิลปกรรมโบราณในเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร <http://scaasa.org/>

<https://lek-prapai.org/home/view.php?id=5379>

<http://sac.or.th/databases/thaiarts/artwork/59>

<http://www.suphan.biz/wadprarup.htm>

<http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/bangkoknationalmuseums/index.php/en/>

[exhibitions/model-present.html](http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/bangkoknationalmuseums/index.php/en/exhibitions/model-present.html)

